

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У тлумачному словнику зазначено, що компетентна людина, це така яка має достатні знання, тямуща, кваліфікована.

Виховувати компетентну людину слід починати з дитинства. Але перш, ніж взятися за виховання компетентності у дітей, потрібно бути професійно підготовленим до цього.

Структура компетентності включає важливий компонент – спеціальну компетентність, яка передбачає оволодіння професійною діяльністю на достатньо високому рівні.

Саме педагогічна практика і забезпечує фахову теоретичну і практичну підготовку майбутніх вчителів англійської мови до роботи в навчальних закладах.

Педагогічна практика, як одна з найважливіших ланок в системі професійної підготовки вчителя носить тривалий і безперервний характер, що забезпечує фундамент для основних педагогічних умінь і навичок у майбутніх педагогів. На думку К.Д. Ушинського, “метод викладання можна вивчити з книг або із слів викладача, але придбати вміння користуватися цим методом можна тільки завдяки довготривалій практиці”. Саме на практиці студент може визначити, наскільки правильно він вибрав для себе сферу діяльності, з’ясувати ступінь співвідношення особистісних якостей з професією вчителя.

Педагогічна практика як складовий компонент комунікативно орієнтованої професійної підготовки студента є водночас одним з основних способів формування його особистісного досвіду і готовності до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови дітей. Під час педпрактики слід створювати найбільш сприятливі умови для переходу від теорії до практичного втілення головної мети навчання мови: сприяння розвитку цілісної особистості того, хто вивчає мову, та його самоусвідомлення. Педагогічну практику майбутнього вчителя іноземної мови слід спрямовувати на формування і розвиток комунікативних умінь і навичок як студента, так і дитини.

Основними умовами ефективності педпрактики з додаткових спеціальностей є суспільна спрямованість, теоретична обґрунтованість, комплексний підхід до її змісту і організації, навчально-виховний характер, систематичність.

Формування професійної компетентності майбутнього вчителя англійської мови початкової школи та дошкільного навчального закладу забезпечується в процесі показової та пробної педагогічної практики.

Метою показової практики є:

- Ознайомити студентів з основними напрямками роботи вчителя англійської мови.
- Поглиблювати знання з методики навчання англійської мови.
- Розвивати дослідницькі, конструктивно-планувальні та організаційні професійні вміння.
- Формувати індивідуальний стиль педагогічної практики.
- Ознайомити з матеріальною базою для навчання дітей іноземній мові.

Показові уроки та заняття є ілюстрацією різних видів уроків та занять, структури, аналізу їх змісту, методів і прийомів роботи при навчанні дітей англійської мови.

Показові уроки та заняття – це складова духовної скарбнички майбутнього педагога. Вони дуже потрібні, особливо перед проходженням пробної практики.

Метою пробної практики є:

- Оволодіння майбутніми педагогами сучасними формами, засобами, технологіями навчально-виховної роботи початкової школи та дошкільного навчального закладу.
- Розвиток умінь застосовувати у практичній діяльності знання з основ теорії педагогіки, психології та методики навчання англійської мови.
- Виховання потреби постійного удосконалення професійних знань, навичок, умінь та педагогічної майстерності.

Розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу кожного студента.

В процесі пробної педагогічної практики перед студентом виникає необхідність у володінні вміннями:

1. Складати плани-конспекти окремих уроків;
2. Визначати цілі, завдання та етапи кожного уроку;
3. Обирати ефективні прийоми досягнення поставлених цілей на кожному етапі уроку;
4. Визначати типи вправ і послідовність їхнього виконання відповідно до етапів опанування мовленнєвими навичками та вміннями, а також з урахуванням труднощів навчального матеріалу і рівнем підготовки учня.
5. Творчо використовувати реальні та проектувати навчально-мовленнєві ситуації.
6. Проектувати та створювати наочні посібники для проведення уроків.

В першому семестрі проходження пробної практики у практикантів виникають труднощі:- у підборі додаткового матеріалу і наочних посібників,

- - у незнанні особливостей класу,
- - у плануванні етапів уроку,
- - в окремих випадках, у розходженні вимог між вчителем та методистом.

Допомога методистів коледжу в адаптації студентів до цього виду практики, особистісно-орієнтовані консультації до уроків англійської мови приводять до того, що в другому семестрі рівень самостійності студентів і якість уроків підвищується.

Викладачі-методисти орієнтують студентів на самостійну творчу розробку методичних сценаріїв уроків відповідно до особливостей учнів конкретного класу. Тому уроки англійської мови у початковій школі студенти-практиканти будують на сюжетній основі, особливо у 2 класі. Деякі студенти під керівництвом методистів готують уроки англійської мови у нетрадиційних формах: урок-подорож, урок-казка, урок-брейн-ринг.

Студенти-практиканти урізноманітнюють навчальну діяльність ігровими прийомами. Так при встановленні звуко-буквенних відповідностей діти допомагають їжачкам зібрати свої грибочки, сніговичку знайти половинку, мишенят годують сиром, ловлять рибок на гачок. При ознайомленні дітей з граматичним матеріалом, студенти не вдаються до використання правил-інструкцій, а пропонують дітям подорожувати до країни граматики, де зустрічають містера Кен, подруг-сестричок *there is, there are...* Потрапляють у королівство Дієсловоляндія. Йдуть у гості до Тітоньки Граматики.

Методисти націлюють студентів-практикантів на використання інноваційних методів навчання. На своїх уроках англійської мови студенти використовують такі інтерактивні технології, як «незакінчене речення», «мозкова атака», «коло ідей», «снігова куля», «асоціативний кущ», «ланцюжок», «мікрофон», «займи позицію», «Броунівський рух»

Надзвичайно цінним методом навчання англійської мови є рольова гра. Вона стимулює процес мислення і спонукає до творчості, допомагає учням розвивати та застосовувати на практиці навички мови і поведінки, створює мотивацію навчання. Тому методисти спрямовують студентів до організації рольових ігор на уроці англійської мови. Так учні практикувалися у вживанні граматичних структур теперішнього тривалого часу у рольовій грі «Повсякденне життя». При вивченні теми «Магазини. Покупки» організували рольову гру «В магазині». Діти розігрували ролі продавця та покупця.

Також на цьому уроці студентка застосувала метод проекту. Діти створювали в парах реклами для товарів, а потім презентували їх класу.

Усі уроки англійської мови потребують великої кількості наочності, адже щоб створити мовну ситуацію, потрібно задіяти максимальну кількість сенсорів людини. Готуючись до уроків студенти самостійно створюють наочні зразки, з метою використання їх у майбутній роботі. Також вони мають змогу користуватися наочними посібниками, які є у кабінеті англійської мови.

Аналіз уроку – важлива ланка професійної підготовки вчителя у період педагогічної практики.

Під час відвідування уроків іноземної мови у школі студенти навчаються аналізувати комунікативну професійну діяльність практикантів, виявляти позитивні моменти і недоліки в її організації та проектувати можливу методiku власної роботи у майбутньому.

Завершальним етапом практичної підготовки майбутнього вчителя, вихователя до роботи в сучасній школі, дошкільному навчальному закладі є переддипломна практика. Переддипломна педагогічна практика зі спеціалізації дає найбільші можливості майбутнім педагогам відчувати рівень власної професійної компетентності та проявити більше самостійності, впевненості, розкутості з метою її подальшого удосконалення. Студенти – практиканти сміливо експериментують, використовують інтерактивні та інформаційно-комунікаційні технології на уроках.

Реалізація мети та завдань різних видів педагогічної практики в дошкільних навчальних закладах проходить через використання різноманітних форм роботи з дітьми: заняття, гра, театралізація, драматизація віршів, казок англійською мовою.

Орієнтуючись на те, що в дошкільному віці ігрова діяльність залишається провідним видом діяльності, переважно вся робота з навчання дошкільнят англійської мови проходить з використанням ігрових методів та прийомів.

Так, для засвоєння правильної артикуляції і вимови звуків, студенти-практиканти пропонують пограти в казкову країну звуків чи вирушити у подорож з Містером Язичком, погратися з друзями Пані Вимови.

Для того, щоб дітям раннього віку було легко запам'ятовувати лексичні одиниці, студенти використовують рецептивні та репродуктивні ігрові вправи такі як «Так чи ні», «Чарівна квітка», «Що зникло», «Кіт у мішку», «Лото», «Чарівний мішечок», «Вгадай що», «Ехо», «Чарівна шапочка» та ін..

Діти дошкільного віку дуже люблять грати в рухливі ігри «Потяг», «Живі шеренги», «Хоровод», «Коти м'яч». Такі ігри використовуємо для навчання дітей

діалогічному та монологічному мовленню. Також для формування навичок спілкування англійською мовою виконуються різноманітні творчі вправи. Так на занятті з теми «Іграшки» розігруються ситуації: «Вибираємо подарунок», «Купуємо продукти на День народження», «Вітаємо іменинника».

Навчаючи дошкільнят англійської мови, майбутні педагоги намагаються уміло демонструвати не лише власну спеціально-теоретичну підготовку, а й із задоволенням проявляють сформовані творчі здібності.

Формування професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу з навчання дітей англійської мови – процес складний, тривалий і вимагає спеціально створених умов, які на жаль, бажають бути кращими:

недостатня методична база дошкільних навчальних закладів;

батьки недостатньо усвідомлюють важливість та необхідність навчання їхніх дітей англійської мови, особливо сьогодні, коли англійська мова вводиться в школі, починаючи з першого класу.

Якщо студент дошкільного відділення готовий:

навчити дитину диференціювати звуки іноземної мови, вимовляти їх правильно, з відповідною інтонацією;

навчити дітей сприймати запитання та реагувати на звернення, нескладні команди та інструкції педагога, відповідати на нескладні запитання;

навчити дітей озвучувати окремі вірші, римівки, пісеньки, робити коротке зв'язне повідомлення;

навчити дітей працювати в парах, в групах, як вимагає нова редакція Базового компонента дошкільної освіти України, тоді можна буде з впевненістю сказати, що майбутній вчитель з правом навчання дітей дошкільного віку англійської мови здатний до формування у дошкільнят комунікативно-мовленнєвої компетенції.

Отже, педагогічна практика, з одного боку, слугує перевіркою професійних якостей майбутнього вчителя, а з іншого – вона є найважливішим етапом формування педагогічних здібностей, їхнього прояву у самостійній педагогічній діяльності. При цьому студент-практикант проявляється у різних функціональних позиціях: організатора навчально-виховної діяльності дітей та організатора власної діяльності, зміст якої є для нього особливим предметом усвідомлення, аналізу та оцінки.